

VÄRLDS

HORISONT.

SVENSKA FN-FÖRBUNDET | EN BÄTTRE VÄRLD | NUMMER 1 2024

EN
BÄTTRE
VÄRLD

FN-förbundet
UNA SWEDEN

TEMA MÅNGFALD OCH INKLUDERING

*Sju FN-förbund
i gemensamt
ungdomsprojekt*

SIDAN 4

*”Jämlighetsdata”
omdiskuterad
fråga i Sverige*

SIDAN 8

Foto: WHO/Aras Spor

WHO:s generaldirektör Tedros Ghebreyesus talar på en presskonferens i Kap Verdes huvudstad Praia med anledning av att malaria utrotats i landet.

KAP VERDE FRITT FRÅN MALARIA

Världshälsoorganisationen (WHO) har förklarat Kap Verde fritt från malaria och hyllar den senaste framgången i den globala kampen mot sjukdomen. Det förväntas leda till framsteg i andra hälsofrågor i landet, till exempel genom att de system som byggts upp kan användas till att bekämpa andra myggburna sjukdomar.

– Kap Verdes framgång ger oss hopp om att vi med rätt verktyg kan våga drömma om en malariafri värld, säger Tedros Adhanom Ghebreyesus, WHO:s generaldirektör.

Kap Verde blir nu ett av de 43 länder och ett territorium som har utrotat sjukdomen. Det är den tredje afrikanska nationen som ansluter sig till listan, tillsammans med Mauritius och Algeriet som förklarades malariafria 1973 respektive 2019. Den afrikanska kontinenten har de största problemen med malaria och stod 2021 för cirka 95 procent av de globala malariafallen och 96 procent av dödsfallen.

OBEROENDE PANEL GRANSKAR UNRWA

FN:s generalsekreterare António Guterres tillsatte i februari en oberoende panel med uppgift att utvärdera FN-organet som bistår palestinska flyktingar, UNRWA. Det sker efter anklagelser om att flera medarbetare varit inblandade i de Hamasledda attackerna mot Israel den 7 oktober.

– UNRWA arbetar under utmanande förhållanden för att leverera livräddande hjälp till två miljoner människor, mitt i

en av de mest komplexa humanitära kriserna i världen, kommenterade António Guterres.

Panelen undersöker om UNRWA gör allt för att säkerställa organisationens neutralitet samt vilka rutiner som finns ifall det finns anklagelser eller information som tyder på att neutraliteten brister. Arbetet leds av Frankrikes tidigare utrikesminister Catherine Colonna och sker i samarbete med tre forskningsorganisationer, däribland Raoul Wallenberg-institutet i Sverige. Panelens slutrapport beräknas vara klar i slutet av april.

ILO SPÅR ÖKAD ARBETSLÖSHET

Den globala arbetslösheten väntas öka i år, enligt Internationella arbetsorganisationen ILO:s rapport om trender i världen 2024. Enligt rapporten var drygt fem procent av världens arbetskraft utan jobb i januari. Antalet arbetare som lever i extrem fattigdom, det vill säga tjänar mindre än 2,15 amerikanska dollar per dag, ökade med cirka en miljon under 2023.

Vidare har inkomstskillnaderna ökat medan den disponibla inkomsten har minskat. Många som har kommit tillbaka till arbetsmarknaden efter pandemin arbetar inte samma antal timmar som tidigare och antalet sjukdagar har ökat. Kvinnors deltagande på arbetsmarknaden har snabbt återhämtat sig, enligt rapporten, men det finns en klyfta mellan könen, särskilt i tillväxt- och utvecklingsländer.

ILO:s generaldirektör Gilbert Houngbo varnade i en kommentar för att sjunkande levnadsstandard och svag produktivitet i kombination med

ihållande inflation skapar grogrund för växande klyftor och underminerar insatser för social rättvisa.

TVÅ MAMMOR DÖDAS VARJE TIMME I GAZA

Sedan kriget i Gaza bröt ut har två mammor dömts varje timme, enligt en rapport från UN Women den 19 januari. Totalt var ungefär 70 procent av de mer än 23 000 palestinier som vid den tidpunkten hade dömts i kriget kvinnor och barn. Av de 1,9 miljoner människor som var på flykt inom Gaza var nära en miljon kvinnor och flickor som riskerar angrepp och trakasserier när de är på resande fot. I rapporten upprepades även oro över det sexuella och könsrelaterade våld som utövades under de Hamasledda attackerna mot Israel den 7 oktober.

– Vi har än en gång sett bevis på att kvinnor och barn är de första offren i konflikter, kommenterar UN Womens verkställande direktör Sima Bahous.

Rapporten ingår i UN Womens sexmånadersplan för Gaza som inkluderar akut livsmedelsbistånd till över 14 000 hushåll där kvinnor är familjeförsörjare samt stöd till utdelningen av förnödenheter som efterfrågas av de flyende kvinnorna.

AFRIKA NYTT CENTRUM FÖR TERRORISM

Med grupper som Da'esh, Al-Qaida och deras allierade, som utnyttjar lokala konflikter i eget syfte, har Afrika inom bara några år blivit ett globalt epicentrum för terrorism. Det sa FN:s generalsekreterare António Guterres vid ett FN-möte i januari om insatser mot terrorism. Han talade inför en publik bestående av regeringstjänstemän, experter på kontraterrorism och företrädare för det civila samhället och den privata sektorn.

Krisen måste hanteras direkt innan den blir okontrollerbar, fortsatte FN-chefen. Han lyfte fram initiativ som den multinationella insatsstyrkan mot Boko Haram i regionen kring Tchadsjön och Afrikanska unionens övergångsmision i Somalia.

– Vi behöver brådskande åtgärder i mycket större skala än vad vi har sett hittills, sa Guterres, och betonade att arbetet med att bekämpa terrorism måste förankras i mänskliga rättigheter och att strategier måste fokusera på marginaliserade och utsatta.

ETT OVANLIGT NUMMER AV VÄRLDSHORISONT

VÄLKOMMEN TILL VIKTIG LÄSNING

Vi gör skillnad. Vi skapar en bättre värld genom att varje dag arbeta för fred, hållbar utveckling och mänskliga rättigheter. Som medlem och bidragsgivare skapar du hopp och räddar liv. Nu och i framtiden.

Världshorisont
Svenska FN-förbundet
Box 15115, 104 65 Stockholm
Tel: 08 – 462 25 40
E-post: varldshorisont@fn.se
Webb: www.fn.se/varldshorisont

Ansvarig utgivare och redaktör:
AnnaLena Karlsson Andrews
Praktikanter: Viktoria Lind,
Anja Magnusson och Laura Aslami
Layout: Pär Lundqvist, Adapt Media
Tryck: Ljungbergs Tryckeri, Klippan
Annonser: varldshorisont@fn.se
Artikelförfattarna svarar själva för innehållet i respektive artikel. För frilansmaterial ingår publicering både i tidningen och på FN-förbundets webbplats.

Världshorisont utges av Svenska FN-förbundet. ISSN 0042-2134
Prenumerationspris: 250 kr (helår, 4 nr)
PlusGiro: 50990-1

Världshorisont trycks på miljömärkt papper

#1

Omslagsbild:

Glada ungdomar på rad. Mångfald och inkludering är viktiga faktorer för att motverka utanförskap, diskriminering, ojämlikhet och konflikter.

Foto: Mostphotos/Dean Drobot

Känns tidningen du håller i handen lite annorlunda jämfört med tidigare nummer? Det är inte inbillning i så fall. Den nya biståndspolitiken fortsätter att skapa turbulens i civilsamhällesorganisationer som på olika sätt sysslar med internationella frågor och utvecklingsamarbete. För FN-förbundets del innebär det stor osäkerhet kring vår finansiering på både lång och lite kortare sikt och för att minska på kostnaderna har vi beslutat att banta ner Världshorisont från 24 till 16 sidor. Vi hoppas att denna bantning är tillfällig och att du som läsare ändå ska ha behållning och glädje av att sätta dig ner med tidningen.

En annan sak som är speciell med detta nummer är att det är det sista med undertecknad som redaktör. Ända sedan början av 2002 har jag suttit vid spakarna och producerat tidning efter tidning med teman som spänt över hela bredden av globala frågor. Jag känner stor tacksamhet och stolthet över att ha fått ansvara för den här anrika och fantastiska publikationen under så lång tid. Det har varit otaliga möten, samtal och mejlkontakter med allt från FN-höjdare och svenska regeringsföreträdare till intervjupersoner långt bort i andra delar av världen och så klart mängder av läsare, däribland skolungdomar, föreningsaktiva och andra FN-förbundare. Jag vill ta detta tillfälle att rikta ett varmt tack till er alla. Den svenska FN-rörelsen runt om i landet fyller en unik roll i samhällsdebatten genom att ständigt och oförtröttligt påminna om vikten av det globala samarbetet i FN. Ni är så viktiga och att få göra er tidning har varit en ära och en ynnest.

Något som är precis som vanligt med detta nummer är att det handlar om frågor som är högrelevanta för vår värld idag. Temat är mångfald och inkludering och i en tid präglad av ökad ojämlikhet, kriser och konflikter behöver vi jobba ännu mer för just detta – “leave no one behind” som det heter i Agenda 2030.

Välkommen till ännu ett viktigt nummer av Världshorisont.

Redaktör AnnaLena Karlsson Andrews
annalena.karlsson.andrews@fn.se

I DET HÄR NUMRET

- 4 Sju FN-förbund aktiverar unga i arbete för mångfald och inkludering
- 7 Intervju med Sida-expert: internet-uppkoppling avgörande faktor
- 8 Kontroversiellt med statistik som visar skillnader mellan grupper
- 9 Orättvis FN-praktik: ungdomar från utvecklingsländer missgynnas
- 10 Tanzania: svenskt bistånd stödjer barn med funktionshinder
- 12 Ny undersökning: fortsatt starkt folkligt stöd för globalt samarbete
- 13 Redo för uppdrag – här är årets kull med unga FN-ambassadörer
- 14 Stockholms FN-förening delade ut diplom till MR-aktivister

Foto: Max/istockphoto

Unga i Sverige, Albanien, Armenien, Danmark, Finland, Georgien och Slovenien kommer under 2024 att involveras i aktiviteter kring mångfald och inkludering tack vare ett samarbetsprojekt mellan FN-förbunden i dessa länder. Ungdomarna på bilden har inget med det nya projektet att göra men arbetar på ett företag där mångfald i personalgruppen uppmuntras.

Sju FN-förbund i samarbete för mångfald och inkludering

I en tid då demokratin i världen är på tillbakagång och ojämlikheten ökar är arbetet för rättvisa, inkludering och mänskliga rättigheter viktigare än någonsin. Under våren drar Svenska FN-förbundet i gång ett nytt projekt i samarbete med sex andra FN-förbund. Syftet är att öka kunskapen om mångfald och inkludering bland unga.

”Ungdomsengagemang för mångfald och inkludering” är namnet på ett nytt projekt som Svenska FN-förbundet genomför i samarbete med FN-förbunden i Albanien, Armenien, Danmark, Finland, Georgien och Slovenien. Det går ut på att utbilda ungdomsledare som ska arbeta för att öka kunskapen om dessa frågor bland unga.

– Tanken är att utbilda personer som jobbar med ungdomar i varje land för att de i sin tur ska verka för att öka ungas kunskap i mångfalds- och inkluderingsfrågor. Vi jobbar med både kunskapsökning och utveckling av kapacitet för

att hantera utmaningar inom de här frågorna, berättar Pearl Mulkerrins, internationell programansvarig och projektkoordinator på Svenska FN-förbundet.

Projektet finansieras med medel från Erasmus+ – EU:s program för internationellt samarbete och utbyte inom utbildning, ungdom och idrott – och startades på initiativ av Sveriges och Georgiens FN-förbund. Varje land har rekryterat mellan två och fem ungdomsledare som under våren 2024 ska tränas i att utbilda andra ungdomar.

– Den första aktiviteten är i mars. Då kommer ungdomsledarna att träffas i

Georgien under en vecka för att ta del av föreläsningar och workshops på temat mångfald, inkludering och icke-diskriminering. De får även lära sig om projektledning och hur man skapar egna projektaktiviteter, fortsätter Pearl Mulkerrins.

KAN BLI FORTSÄTTNING

Efter utbildningsveckan följer sex veckor då ungdomsledarna själva ska anordna aktiviteter – fysiskt eller digitalt – för andra unga på olika teman inom mångfald och inkludering. Projektet avslutas med ett studiebesök i Stockholm på

Svenska FN-förbundets kansli, där deltagarna kommer att få träffa representanter för civilsamhället och myndigheter som jobbar för att motverka diskriminering. Ungdomsledarna bjuds också in till FN-förbundets årliga ungdomskonferens.

Med planering och genomförande sträcker sig projektet över ett år. Efter utvärdering av resultatet är det möjligt att söka nya medel och det finns en förhoppning att man då ska kunna utöka både projektets längd och antalet deltagande FN-förbund.

– Ett ökat samarbete mellan FN-förbund möjliggör att man kan nå ännu fler och att effekten därmed blir större. Sedan ser ju möjligheterna olika ut för de olika förbunden där en del är mindre och kanske inte har heltidspersonal.

Det långsiktiga målet är att skapa ett

mer inkluderande Europa genom att nå ut till ungdomar och öka deras kunskap och möjligheter till påverkan.

– Det må låta klyschigt men ungdomar är trots allt framtiden. Ungdomar blir framtida beslutsfattare och aktörer i samhället. Därför är det viktigt att öka deras kunskap om vikten av mångfald och inkludering men också utveckla deras kapacitet att kunna jobba med frågorna redan nu, säger Pearl Mulkerrins.

– Vi vill också öka utbytet mellan ungdomsledare och ungdomar i olika länder för att skapa större förståelse för utmaningarna i de olika länderna och samtidigt skapa en starkare gemenskap.

INKLUDERANDE REKRYTERING

Med tanke på projektets tema och syfte har man också strävat efter mångfald bland ungdomsledarna och att rekryteringen i de sju samarbetsländerna ska

vara inkluderande. Personer från olika grupper i samhället och i olika typer av utsatthet ska ges möjlighet att delta.

– Vi vill att utsatta gruppers behov och förslag på lösningar kommer från dem själva för att vi sedan ska kunna förstärka deras röster och föra dem vidare.

Under det avslutande mötet i Stockholm kommer deltagarna få chans att reflektera över vad de har lärt sig och dela med sig till varandra. Förhoppningen är att de ska kunna utvärdera projektet och diskutera hur man kan fortsätta använda den nya kunskapen framöver.

– Vi hoppas och tror att de här personerna ska fortsätta jobba med inkluderings- och mångfaldsfrågor i olika delar av Europa, avslutar Pearl Mulkerrins.

■ Victoria Lind

FN-förbunden i Albanien, Danmark och Georgien är med i det nya projektet. Här svarar de på Världshorisonts frågor.

Vilka utmaningar finns i era länder när det gäller mångfald och inkludering? Hur jobbar ni själva med dessa frågor?

ALBANIEN

I Albanien är en stor utmaning skillnader i tillgång till sjukvård och tjänster för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter. Främst drabbas kvinnor på landsbygden, hbtq+-personer, kvinnor med romskt eller egyptiskt påbrå och kvinnor med funktionsnedsättning. Inkluderande utbildning för barn med funktionsnedsättning är ytterligare en utmaning som är tydlig i landet. Utöver detta kan man se bristande representation av nationella minoriteter i landets parlament.

Rapporter visar att inkluderingen av våra romska och egyptiska minoriteter är otillräcklig. Några av de utmaningar som de möter är bland annat sämre levnadsvillkor och begränsat deltagande i lokalt styre. Hbtq+-personer är i hög grad utsatta för diskriminering och Albanien tillåter inte samkönade äktenskap.

FN-förbundet i Albanien har som målsättning att vara inkluderande, både i den dagliga verksamheten och i samtliga projekt som vi jobbar med. Unga prioriteras och av de sju anställda är fem under 30 år och fem är kvinnor. Ett av våra projekt handlar om att förbättra inkludering och tillgänglighet inom kultur och konst.

Foto: Albaniens FN-förbund/Giulia Djajci

Synskadade tar del av premiären av Nötknäpparen, den första liveföreställningen i Albanien där ljudbeskrivning för synskadade via hörlurar används.

DANMARK

I Danmark anses de mest utsatta grupperna vara hbtq+-personer, etniska och religiösa minoriteter, personer med funktionshinder och personer med rötter på Grönland. Det är i vissa fall svårare för särskilda religiösa grupper såväl som för personer med funktionshinder att få jobb. Hbtq+-personer utsätts för trakasserier och hat på allmänna platser. Och trots att Grönland hör till Danmark

behandlas personer med rötter på ön ofta annorlunda och diskrimineras i vardagen.

FN-förbundet i Danmark jobbar med mångfald på flera sätt. En viktig samarbetspartner är Folketingsgruppen där ledamöter från alla politiska partier arbetar för att eliminera rasism och främja inkludering och mångfald i det dagliga arbetet i parlamentet. FN-förbundets ungdomsprogram genomförs helt på engelska och verkar för inkludering och mångfald bland medlemmar och volontärer.

Danmark har haft utmaningar när det gäller delmål 10.2 i Agenda 2030 om att främja universell social, ekonomisk och politisk inkludering. Ett positivt steg togs dock nyligen när regeringen startade en handlingsplan för att främja företagande bland unga med funktionsnedsättning.

Foto: Unsplash/Raphael Benier

Hbtq+-personer i Danmark tillhör de mer utsatta grupperna i landet och utsätts ofta för hat och trakasserier på allmänna platser.

GEORGIEN

Utmaningar i Georgien är bland annat diskriminering på arbetsplatser och i anställningsprocesser, skillnader i tillgång till utbildning samt systematisk diskriminering och i vissa fall våld mot särskilt utsatta grupper. Marginaliserade grupper förhindras också delta i beslutsprocesser och utöva sin rösträtt. Därtill finns problem med dåliga levnadsförhållanden och begränsad tillgång till offentliga och privata tjänster.

Grupper som anses vara marginaliserade är kvinnor, unga, etniska och religiösa minoriteter, landsbygdsbor, personer med funktionshinder och hbtq+-personer. Flyktingar och immigranter, inklusive internflyktingar och ekoimmigranter, är också särskilt utsatta.

Som organisation lägger Georgiens FN-förbund stor vikt vid inkludering inom den dagliga verksamheten, i

projekt de samordnar och deltar i samt i samarbeten med andra organisationer. Ett fokusområde är samarbeten med etniska och religiösa minoriteter och ett annat är unga. I alla projekt är jämlikhet mellan könen en prioritet och för vissa projekt skapas särskilda dokument för att garantera både jämlikhet och inkludering.

Foto: Pritia Galashvili-Bregvadze

Ungdomar som deltar i det georgiska FN-förbundets temaskola diskuterar idéer och metoder för att genomföra ungdomsledda projekt.

Delmål 10.2 i Agenda 2030:

Till 2030 möjliggöra och verka för att alla människor, oavsett ålder, kön, funktionsnedsättning, ras, etnicitet, ursprung, religion eller ekonomisk eller annan ställning, blir inkluderade i det sociala, ekonomiska och politiska livet.

Johannes ska jobba för mångfald och inkludering

Johannes Vasara-Hammare är en av fem svenskar som FN-förbundet valt ut till rollen som ungdomsledare för mångfald och inkludering. Hans intresse för frågorna har uppstått genom uppväxten i norra Sverige där han har både samiska och tornedalska rötter.

I mitten av februari hölls ett uppstartsmöte för det nya projektet där FN-förbundet i sju länder rekryterat ungdomsledare som ska jobba med mångfald och inkludering. En av dem är 28-åriga Johannes Vasara-Hammare.

Han bor i en liten by utanför Kiruna och arbetar till vardags som gymnasielärare. I och med projektet kommer han bland annat att få besöka Georgien och ta del av workshops och föreläsningar. Sedan kommer han själv att arrangera aktiviteter för andra unga.

UPPVUXEN I NORRA SVERIGE

Johannes intresse för mångfald och inkludering grundar sig i hans uppväxt med tornedalska rötter på sin mammas sida och samiska rötter på sin pappas.

– Min bakgrund berikar mig på många sätt, däribland med språkkunskaper och olika perspektiv. Den

samiska och tornedalska kulturen visar på ett annat sätt att leva. Människor är mer beroende av varandra, något som var ännu tydligare om man ser tillbaka i historien, säger han.

– Tidigare hade de renskötande samerna inte fasta bostäder, de var där renarna fanns. På vintrarna kom de in till byarna och bodde hos de fastboende, något som knöt starka band mellan folken, fortsätter han.

DEL AV VARDAGEN

För Johannes är olika folkgrupper, olika språk och olika kulturer en del av vardagen. Han kan själv fem språk: svenska, engelska, samiska, finska och norska. Han har också upplevt fördomar kopplade till sin bakgrund. Det finns fördomar både mot samer och den tornedalska minoriteten, säger han.

– Det kan förvåna mig ibland att vi i

Foto: Privat

Johannes Vasara-Hammare kommer att jobba som ungdomsledare med fokus på mångfald och inkludering.

Sverige inte har så bra koll på våra nationella minoriteter.

Johannes vill bidra med sitt perspektiv i projektet och ser det som en unik möjlighet. Han ser fram emot att möta människor, både från Sverige och andra länder, och att utbyta erfarenheter. Han hoppas också på att ta med sig nya kunskaper till sitt jobb som lärare efter projektet.

– Jag hoppas att jag ska få några oväntade lärdomar. Jag är helt övertygad om att jag kommer bli överraskad och det ser jag fram emot, avslutar han.

■ Anja Magnusson

Foto: Priscilla Aeteh/Aquarech

Sidas digitaliseringsexpert Emilie Anveden Hertzberg besöker en fiskodling i Kenya. Kennedy Omeno, till höger, utfodrar sina fiskar.

Ojämlig digitalisering leder till exkludering

Internetuppkoppling är för många en nödvändighet och underlättar livet på flera plan. I låginkomstländer är dock endast en fjärdedel av befolkningen uppkopplad.

Emilie Anveden Hertzberg är programansvarig specialist på Sveriges biståndsmyndighet Sida och jobbar med att främja digitalisering.

– En väldigt låg andel av befolkningen i låg- och medelinkomstländer har tillgång till internet. Vi ser det som ett jättestort problem och jobbar hårt med den här frågan.

– Det handlar om ett grundläggande mänskligt behov, att kunna ta kontakt med nära och kära, fortsätter hon.

VIKTIGT FÖR FÖRSÖRJNING

Internet kan också vara en förutsättning för ens försörjning. Det kan handla om småföretagare som behöver få kontakt med kunder eller att kunskap om teknik är ett villkor för att kunna få jobb.

Emilie Anveden Hertzberg har inom ramen för sitt uppdrag besökt ett projekt i Kenya som en av Sidas partner har stött. Det är ett företag som säljer fiskfoder till mindre fiskodlare.

– Fiskodlarna beställer fodret via en

app och det gör att de vet vad priset är och om fodret finns tillgängligt. Appen gör att de inte behöver spendera tid på att leta efter foder eller försöka ta reda på vad det kostar.

Fiskodret är kvalitativt och bra för både miljön och företagarna.

– Det förenklar verkligen deras småföretagande, säger hon.

Men det finns också en risk med att lägga mycket resurser på digitala tjänster då det kan leda till att de som inte är uppkopplade blir ännu mer marginaliserade.

– Det ska finnas ett bra utbud av digitala samhällstjänster men då måste folk också ha tillgång till internet. De två sakerna måste höras ihop.

INTERNET SAKNAS HELT

En del av Sidas partner jobbar med att möjliggöra uppkoppling där det inte finns överhuvudtaget.

– Det kan vara bergiga områden där det varit svårt att bygga master, säger

Emilie Anveden Hertzberg.

Utvecklingen går framåt varje år men när det kommer till skillnaden i vilka som har tillgång till internet är framstegen små. Människor som bor på landsbygden har ofta sämre tillgång till internet än människor som bor i städerna. Andra grupper som i lägre utsträckning har tillgång till internet är kvinnor, äldre och barn.

Emilie Anveden Hertzberg jobbar med att försöka nå grupper som hamnat utanför digitaliseringen. Först behövs förståelse för varför den specifika gruppen inte använder teknik, förklarar hon.

– Det behöver finnas teknik som är bra för människor med funktionsnedsättningar, teknik som är bra för kvinnor och teknik som är bra för människor som inte har mycket pengar.

Ofta är det dock de som har hamnat mest utanför som är svårast att nå.

– Vi jobbar exempelvis mycket med att flickor och kvinnor i våra samarbetsländer ska få del av teknikutbildning.

ARBETET GÖR SKILLNAD

Att kvinnor ofta inte har tillgång till internet i samma utsträckning handlar till stor del om att de har mindre ekonomiska resurser än män, förklarar Emilie Anveden Hertzberg.

– När man förstår det kan man börja arbeta för att förändra situationen. Det finns till exempel program som handlar om att genom lån ge kvinnor tillgång till mobiltelefoner.

Sida kan även ge stöd till kvinnliga företagare för att de ska jobba med digitalisering, något som kan leda till att fler tar efter, enligt Emilie Anveden Hertzberg.

Genom sitt och sina partners arbete verkar Sida för att öka digitaliseringen och främja digital inkludering över hela världen.

– Partner som arbetar med att sprida kunskap för att människor ska använda redan befintlig uppkoppling kan få många fler miljoner människor att använda internet.

– När det gäller mindre grupper som är svårare att nå, till exempel människor i avlägsna byar, kan uppkoppling göra väldigt stor skillnad då de plötsligt kan kommunicera utanför byn där de bor, avslutar hon.

■ Anja Magnusson

Bör Sverige införa jämlikhetsdata?

Foto: Why Sthlm/Unsplash

Frågan om att föra statistik baserat på olika samhällsgrupper är omdiskuterad. Sverige har hittills valt att avstå från sådan så kallad jämlikhetsdata.

I dag saknas data över diskriminering och ojämlikheter mellan grupper i Sverige, något som kritiserats upprepade gånger av både FN och EU. Trots det har den svenska regeringen valt att avstå från att använda så kallad jämlikhetsdata.

Jämlikhetsdata innebär insamling av statistik för att kartlägga och förstå ojämlikheter mellan grupper i samhället. Syftet är att möjliggöra riktade åtgärder för att motverka diskriminering och främja inkludering, rättvisa och jämlikhet.

Sayaka Osanami Törngren är forskare och docent i internationell migration och etniska relationer vid Malmö universitet. Hon anser att jämlikhetsdata behövs för att göra Sverige mer jämlikt.

– Vill man förstå var diskriminering sker, vilka ojämlikheter som finns och på vilka grunder samt jobba med aktiva åtgärder måste man ha statistik, säger hon.

SJU DISKRIMINERINGSGRUNDER

Den svenska diskrimineringslagen definierar sju diskrimineringsgrunder: kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder. Bortsett från juridiskt kön och födelse-land finns i dag ingen utförlig statistik

gällande någon av dem. Det är därför svårt att mäta var och hur diskriminering sker i det svenska samhället, menar Sayaka Osanami Törngren.

– Själva datan i sig kommer inte minska diskriminering men med hjälp av den kan man kartlägga skillnader i organisationer och i samhället och utifrån det utforma lösningar.

Enligt Diskrimineringsombudsmannens (DO) rapport om förekomsten av diskriminering i Sverige 2023 saknas underlag om utbredningen av diskriminering i samhället. Jämlikhetsdata anges som en möjlig lösning på problemet. Samtidigt betonas vikten av att insamling och användning av data sker korrekt och att anonymitet, självidentifikation och frivillighet tillämpas.

Ämnet togs upp vid en interpellationsdebatt i riksdagen i januari 2023. Jämställhetsminister Paulina Brandberg (L) argumenterade då att

frågan är komplex och att jämlikhetsdata medför stora risker men att Sveriges regering arbetar med flera andra åtgärder för att motverka diskriminering.

GRANSKAS AV FN

Samtliga länder som har anslutit sig till FN:s konvention mot rasdiskriminering, CERD, granskas regelbundet av en oberoende expertkommitté. Regeringens senaste rapport till kommittén publicerades i januari 2023 men granskningen av Sverige har skjutits upp flera gånger och ska enligt uppgift genomföras först 2025.

I tidigare granskningar har CERD-kommittén kritiserat Sverige för bristen på statistik över diskriminering. Regeringens rapport från 2023 nämner inte jämlikhetsdata. Däremot tas frågan upp i flera alternativa rapporter, däribland en kommande rapport som samordnats av Svenska FN-förbundet. I den rekommenderas utökad data över hur rasism bidrar till ojämlik hälso- och sjukvård och insamling av information om situationen för migranter i Sverige utifrån aspekter som nationalitet, etnicitet, funktionshinder, kön och ålder.

Även Afrosvenskarnas riksorganisation har lämnat in en alternativ rapport som innehåller rekommendationer gällande införandet av jämlikhetsdata. Organisationen menar att breddad data-insamling behövs för att identifiera och minska skillnader i hur olika grupper

behandlas i samhället, speciellt mot bakgrund av rasism.

DATA KAN MISSBRUKAS

Röster som är kritiska till jämlikhetsdata och oroliga för att informationen ska missbrukas hörs också i debatten. Sayaka Osanami Törngren betonar att tydlig

struktur i datainsamling och analys är grundläggande både för att undvika att data används felaktigt och för att säkra metodens effektivitet.

– Jag får ofta höra att det kan stigmatisera utsatta grupper men om man inte har klara data kan man inte vidta specifika åtgärder för att lösa problemen. Stigmatisering finns redan – att lägga locket på löser inget, menar hon.

■ Victoria Lind

Sayaka Osanami Törngren.

Foto: Malmö universitet

Obetald FN-praktik skapar exkludering

Unga med sämre ekonomiska förutsättningar missgynnas när praktikplatser inom FN tillsätts, ett faktum som kritiseras från många håll.

Inom FN-systemet finns praktikplatser över hela världen. Praktiken medför kostnader för resor, visumansökan, boende och mat men de flesta praktikplatser är helt obetalda och praktikanterna måste själva täcka sina kostnader. Vem som faktiskt kan praktisera på FN är därför helt beroende av finansiella förutsättningar, något som har kritiserats under senare år.

Diskussionen har bidragit till att frågan tas upp i Youth2030, en systemövergripande strategi för utveckling av FN:s arbete för och med unga. En arbetsgrupp för att förbättra FN:s praktikprogram har arbetat med frågan och genomförde 2021 en granskning med avstamp i en rapport från Joint Inspection Unit (JIU) – FN:s enhet för utredningar och utvärderingar för att förbättra FN-systemet.

Enligt JIU bör FN-organisationerna förse praktikanterna med tillgång till resurser som ska täcka deras levnads-kostnader. Arbetsgruppens granskning

visar att endast 30 procent av de undersökta enheterna levde upp till detta.

Oscar Molander, Sveriges ungdomsrepresentant i FN 2022–23, ser allvarligt på att ekonomiska förutsättningar påverkar vem som kan praktisera inom FN.

HINDER FÖR MÅNGFALD

– Det skapar hinder för mångfald och bredare representation bland unga som söker sig till FN. Flera FN-organ säger att unga ses som en prioriterad grupp men då måste de också bistå unga och sänka trösklarna för att de ska kunna engagera sig, säger han.

Frågan om mångfald och inkludering vid tillsättandet av praktikplatser påverkar i förlängningen hela FN-systemet, fortsätter Molander. En praktikplats är ofta ett första steg in på arbetsmarknaden och ökar chanserna att senare få jobb inom organisationen.

– Om de som gör praktik inte speglar mångfald kommer det högst troligt leda

Foto: UN Photo/Rick Bajornas

Finansiella förutsättningar avgör i nuläget vem som kan praktisera på FN, något som kritiseras från flera håll. På bilden hälsar FN:s tidigare generalsekreterare Ban Ki-moon på praktikanter i FN-högkvarteret.

till att de som sedan anställs inte heller gör det.

Han menar att mångfald och inkludering bör prioriteras i praktikprogrammen för att skapa ett bättre och pålitligare FN.

– Vi tappar så mycket kunskap och perspektiv om vi inte har en global representation. FN jobbar med globala frågor och då måste också representationen vara global, avslutar Oscar Molander.

■ Victoria Lind

Stora skillnader i ungas samhällsengagemang

2023 FYLLEDE DEMOKRATIN i Sverige 100 år och i samband med det gjorde Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) den största kartläggningen någonsin av ungas engagemang i det svenska samhället. Rapporten *Fokus 21 – Vilja att förändra* visar att graden av samhällsengagemang varierar kraftigt mellan olika grupper av unga. Tre grupper som har betydligt lägre engagemangsgrad än genomsnittet är killar med utländsk bakgrund, unga med funktionsnedsättning och unga som bor på landsbygden. Engagemangsgraden hos unga på landsbygden är i nivå med den hos unga som bor i utsatta områden.

Rapporten visar vidare att en avgörande faktor för ungas engagemang är socioekonomisk bakgrund (baserat på föräldrarnas utbildningsnivå, inkomst och/eller yrken). En ung person med minst en förälder med eftergymnasial utbildning engagerar sig i högre utsträckning än en ung person vars föräldrar inte har någon eftergym-

nasial utbildning alls. Den socioekonomiska bakgrunden påverkar även ungas valdeltagande och unga med utländsk bakgrund röstar i lägre utsträckning än unga med svensk bakgrund.

Faktorer som hindrar ungas samhällsengagemang är bland annat fysisk och psykisk ohälsa, begränsad ekonomi (som försvårar resor och aktiviteter), brist på arenor för engagemang i närområdet (vilket drabbar unga utanför större städer) samt hot och hat mot personer som engagerar sig, särskilt i sociala medier.

När det gäller unga med funktionsnedsättning är bristen på tillgänglighet ett hinder för många. Det rör sig om olika saker beroende på om nedsättningen är av fysisk, psykisk eller intellektuell natur. Några exempel är bristande fysisk tillgänglighet till lokaler, bristande tillgång till personlig assistans och färdtjänst samt bristande tillgång till information på lättläst svenska.

■ Laura Aslami

Hidaya Alawi (stående till höger) samtalar med en grupp kvinnor som bor på House of Hope tillsammans med sina barn med ryggmärgsbräck och hydrocefalus. Hon har vigtt sitt liv åt att ge andra kvinnor en möjlighet att ersätta skuld känslor med kunskap om hur de kan hjälpa sig själva och sina barn att få en fungerande framtid.

Tanzania

Hopp om inkludering för barn med funktionshinder

I Tanzania är funktionshinder ofta förknippat med stora svårigheter och stigma från omgivningen. Den svenska biståndsorganisationen MyRight samarbetar med organisationer i landet för att personer med funktionsnedsättning ska inkluderas i sina samhällen och kunna leva värdiga liv fria från fattigdom.

Varje år föds över 6 000 barn med ryggmärgsbräck och hydrocefalus, även kallat vattenskalle, i Tanzania. Orsaken är oftast brist på folsyra hos mamman men okunskap och traditionella föreställningar gör att dessa barn i stället stämplas som förhäxade eller som ”dåliga omen”.

Tillståndet är livshotande samtidigt som mammorna möter enorma utmaningar när de ska ta hand om sina barn. Det är ofta långt till närmaste vårdcentral, kostnaden för medicinsk vård är

hög och många familjer lever i fattigdom. Mammorna och barnen riskerar dessutom att stötas bort av sina familjer.

MyRight är den svenska funktionsrättsrörelsens organisation för internationellt utvecklingssamarbete och en av Svenska FN-förbundets medlemsorganisationer. I Tanzania verkar den genom en lokal partnerorganisation, Asbath, för att förbättra vården och livskvaliteten för barn med ryggmärgsbräck och hydrocefalus (SBH).

Hidaya Alawi var 20 år gammal när hon födde sitt första barn, en dotter med ryggmärgsbräck. Hon fick inget stöd alls av vården.

– När sköterskan såg mitt barn sade hon att det var onormalt och visade mig såret på hennes rygg. Jag försökte få mer information från läkaren men de svar jag fick gjorde mig bara förvirrad.

FÖRSVANN UR DERAS LIV

Något stöd från barnets pappa fick hon inte heller. Han hade problem med droger och försvann mer eller mindre ur hennes och dotterns liv. Hidaya bodde de första åren kvar hos mannens familj med sin dotter Amina. Hon tvingades då bo tillsammans med en svärmor som menade att det var Hidayas fel att flickan hade fötts med ryggmärgsbräck.

– Hon förkastade barnet och sa att

hon var en förbannelse och en olycka för familjen. I min släkt finns det ett annat barn som föddes med Downs syndrom så hon sa att det var från min familj det kom.

Svärmodern låste dörren till sitt rum så att barnbarnet inte skulle kunna krypa in där.

– När det kom besökare brukade hon säga att de inte skulle röra vid min dotter eftersom det fanns en risk att hennes ”sjukdom” skulle smitta, fortsätter Hidaya.

DRABBAT AV FÖRBANNELSE

Livet hos svärmodern var plågsamt under de fyra år det kom att dröja innan Hidaya skiljde sig från sin frånvarande man.

– Det var jobbigt, med ständiga bråk. Ibland flyttade jag hem till min familj i ett par veckor men sedan fick jag flytta tillbaka igen. Jag var ju trots allt gift, säger hon.

Det är inte ovanligt att barn som föds med funktionsnedsättning i fattiga länder anses ha

drabbats av en förbannelse som straff för föräldrarnas, och i synnerhet kvinnans, synder. I Hidayas fall trodde hennes egen familj

i stället att det var svärmodern som hade lagt en förbannelse över flickan.

De vände sig därför till en traditionell helare, en så kallad häxdoktor.

– Men häxdoktorn sa att det inte handlade om någon förbannelse utan att barnet var Guds skapelse. Jag fick stöd av min familj eftersom jag grät så mycket. De sa att jag skulle förlita mig på att Gud skulle hjälpa barnet.

Tack vare att Hidaya kom i kontakt med en organisation kunde hon se till att Amina fick vård vid en privat klinik samtidigt som hon själv fick lära sig hur hon skulle sköta om sin dotter. Genom organisationen fick Hidaya med tiden även ytterligare utbildning och ett arbete. Idag utbildar hon andra nyblivna mammor om ryggmärgsbräck och hydrocefalus, ett arbete hon har bedrivit i över tio års tid. Sedan något år tillbaka är hon ordförande för Asbath.

MAMMOR FÅR UTBILDNING

På landsbygden utanför mångmiljon-

staden Dar es-Salaam ligger Asbaths center House of Hope omgärdat av vajande jätteträd och palmer. Många av de kvinnor och barn som kommer hit är från landsbygden. Här bor de i våningssängar i en ren och prydlig sovsal och får utbildning och coaching. De får veta att det inte är deras fel att barnen fötts med ryggmärgsbräck eller hydrocefalus, och att det inte heller är deras fel om deras män och familjer valt att överge dem. För det är inget ovanligt scenario, berättar Hidaya Alawi.

På landsbygden i Tanzania är det självklart att ansvaret för barnen vilar på mammorna. Vid vårt besök befinner sig åtta kvinnor på centret tillsammans med sina barn och får lära sig hur de ska ta hand om dem. Men Hidaya understryker att vistelsen här till en början ofta handlar om något annat.

– Först och främst ska mammorna acceptera situationen för dem och deras barn. Många av kvinnorna

kommer långt härifrån och de reser hit ensamma. De saknar kunskap om de utmaningar dessa barn står inför.

Det är vanligt att mammor till barn med denna funktionsnedsättning söker hjälp hos lokala traditionella helare, berättar hon vidare, vilket ofta leder till att barnen dör på grund av att de inte får den vård de behöver.

LEKTION I UTERUM

Hidaya inleder en ny lektion för de åtta kvinnorna på centret. De slår sig ner med sina barn på två stora mattor i ett uterum med kaklat golv. Taket ger skydd mot det hällregn som kommer plötsligt och ersätter det starka solskenet.

– Det är mycket viktigt att ni använder er av rent vatten och att ni först tvättar era händer noga, säger Hidaya medan hon visar mammorna hur de ska hjälpa sina barn med den kateter de behöver för att kunna göra sina behov.

Kvinnorna lyssnar uppmärksamt och ställer frågor medan de håller sina

barn i famnen eller låter dem vila mot någon av de stora kuddar som ligger utspridda på mattorna.

Den koncentrerade stämningen avbryts då och då av skratt när någon av kvinnorna inflikar något. Den hjälp som erbjuds här på centret är unik, men Asbath har även flera lokalföreningar ute i landet som erbjuder utbildning. Organisationen arrangerar även möten med myndighetsföreträdare och lokala vårdkliniker för att öka deras kunskap

om ryggmärgsbräck och hydrocefalus.

– Många läkare och sjuksköterskor har mycket dåliga kunskaper, säger Hidaya.

Hidaya är i dag 39 år och märkbart stolt över både verksamheten vid House of Hope och sin egen resa. Hon bor utan man tillsammans med sin dotter och son på andra sidan stan, vilket innebär en lång bussresa varje dag till jobbet.

VILL BLI LÄKARE

Det har gått bra för hennes dotter. Amina är idag 18 år och har tack vare sin mammas engagemang och kontakter lyckats få utbildning på en privatskola. Nu går hon på gymnasiet och drömmer om att komma in på läkarlinjen, berättar Hidaya stolt. Amina kan klara det mesta på egen hand och känner själv när hon behöver gå på toaletten. Men långt ifrån alla barn som föds med ryggmärgsbräck eller hydrocefalus har samma tur som Amina – som fått tillgång till både vård och en förälder som förstått hennes särskilda behov.

Hidaya glömmer aldrig hur det kändes de första åren efter att hon blivit mamma då hon trodde att hon själv orsakat flickans funktionsnedsättning – antingen genom att ha dragit på sig en förbannelse eller genom att ha ätit fel medicin för sina magbesvär. Först efter flera år förstod hon att hennes dotters tillstånd inte hade något med medicineringen eller en förbannelse att göra.

– Jag blev så lycklig och tackade Gud när jag förstod att det inte mitt fel. Jag lovade att jag skulle ta hand om detta barn, säger Hidaya.

■ Text och bilder: MyRight

Hidaya Alawi.

“Hon förkastade barnet och sa att hon var en förbannelse och en olycka för familjen.”

Fortsatt stort förtroende för FN hos svenskarna

Foto: iStock/geomarket

Sju av tio svenskar tycker att Sverige ska ha en aktiv och pådrivande roll i FN, visar en ny undersökning.

För fjärde året i rad har Svenska FN-förbundet gett Novus i uppdrag att samla in allmänhetens röster om FN. Pekka Johansson, pressekreterare och sakkunnig på förbundet, säger att det finns ett grundstöd för FN men att det inte ska tas för givet.

Ett utmärkande resultat i Svenska FN-förbundets senaste opinionsundersökning om svenskarnas syn på FN är att drygt sju av tio anser att Sverige som FN-medlem ska ha en aktiv och pådrivande roll. Vidare svarade 44 procent, precis som förra året, att de har ett stort förtroende för hur FN sköter sitt arbete.

– Det är ett resultat av att det finns ett brett intresse, kunskap och engagemang för FN hos stora delar av svenska folket, säger Pekka Johansson, pressekreterare på FN-förbundet.

Stödet gör det enklare att övertyga politiker och beslutsfattare om att Sverige ska fortsätta vara aktivt i FN, menar han. Men trots det starka stödet behöver både frivilliga organisationer och FN självt mer resurser.

– Om FN får tillräckligt med resurser kan FN också motsvara de höga förväntningar som ställs på världsorganisationen.

OROLIGA TIDER

Under samtliga fyra år som undersökningen har gjorts har det funnit ett starkt förtroende för FN. Dock har den

grupp som anger att den har förtroende för hur FN sköter sitt arbete minskat med 10 procentenheter sedan 2020. Pekka Johansson tror att en anledning kan vara de oroliga tiderna.

– Det är ingen särskilt stor förändring under de här fyra åren, trots som sagt att många känner en berättigad oro för omvärldsutvecklingen.

Det är viktigt att visa på goda resultat av FN-samarbetet, fortsätter Pekka Johansson.

– Trots de motsättningar som man ofta läser och hör om kommer FN ändå samman och fattar viktiga beslut. Under 2023 fattade man till exempel beslut om havsmiljön och plastavfall som skräpar ner i vår natur.

– Bara det faktum att FN och dess olika organisationer finns är en viktig förutsättning för att allsidiga internationella samarbeten ska kunna bedrivas under ordnade former, fortsätter han.

Regeringen har ett huvudansvar när det gäller att tillskjuta de resurser som FN behöver för att kunna utföra sitt arbete, menar Pekka Johansson.

– Sverige är fortfarande en av de stora bidragsgivarna men det finns också oroväckande signaler som neddragningar till vissa FN-organisationer, till exempel sådana som jobbar för flickors och kvinnors rättigheter.

MINSKADE RESURSER

Minskade resurser gör det svårare för FN att motverka den globala utvecklingen där flickor och kvinnors rättigheter har tryckts tillbaka under en rad år, säger Pekka Johansson.

– I den typen av frågor är FN:s arbete väldigt centralt och länderna, inklusive Sverige, måste fortsätta finansiera det.

71 procent av de svarande anser även att ännu mer samarbete mellan olika nationer behövs.

– Det är ytterligare ett tecken på ett massivt stöd för globalt samarbete hos befolkningen och på att människor inser att bara gemensamt arbete kan motverka de gränsöverskridande problem som vi har, avslutar Pekka Johansson.

■ Anja Magnusson

ehs.se

För dig som vill studera mänskliga rättigheter!

Program • Fristående kurser • Uppdragsutbildning

Enskilda Högskolan Stockholm

Enskilda Högskolan Stockholm • Åkeshovsvägen 29 • 168 39 Bromma • www.ehs.se

Årets unga ambassadörer är igång!

Foto: FN-förbundet/Matthias Wilhiggaard

FN-förbundets unga ambassadörer 2024 (i bokstavsordning efter efternamn): Fatma Ali, Stockholm; Kristina Andersson, Gävle; Hanna Avonds, Göteborg; Alithy Djimeo, Tyringe; Amelie Do, Uppsala; Melissa Dölek, Västerås; Yousra El Mourabit, Stockholm; Emma Falk, Umeå; Fanny Jane Axelsson, Göteborg; Emin Kaplan, Svedala; Daniella Kerttu, Luleå; Julia Lundén Azzeddine, Malmö; Yusuf Muhawech, Luleå; Anela Reč, Vargårda; Sonja Stadler, Stockholm; Saga Söderlund, Linköping samt Gry Söndergaard, Furulund. Yusuf och Fanny saknas på bilden.

Nu har 17 ungdomar utbildats till ambassadörer för de globala målen och är redo att hålla aktiviteter om olika FN-frågor över hela landet.

Varje år rekryterar Svenska FN-förbundet ungdomar som under ett år är ambassadörer med uppdrag att

föreläsa för skolor, företag, föreningar och andra om förbundets sakfrågor. Nytt för i år är en internationalisering

av ambassadörsprogrammet då det har inletts ett samarbete med bland andra FN-förbunden i Finland och Island.

Inom denna ram har ungdomarna blivit inbjudna till konferenser i Helsingfors och Tallinn. Syftet med resorna är att ambassadörerna ska vidareutbilda sig och sedan ta med sig kunskaperna i sitt fortsatta arbete.

I år deltar 17 personer i åldern 18 till 24 år och från olika delar av Sverige, alla med ett stort engagemang för mänskliga rättigheter och Agenda 2030. Annars har de olika bakgrund och erfarenheter. Flera läser globala studier eller internationella relationer, några har varit engagerade i en FN-förening medan andra har bakgrund inom idrotten eller kulturområdet.

– Ungas röster behöver lyftas ännu mer, speciellt i globala frågor. Det är vi som är framtiden, säger Hanna Avonds från Göteborg.

Vill du boka en ambassadör? Gå in på: fn.se/ambassadorer.

■ Anja Magnusson

ANNELIE BÖRJESSON LÄMNAR ORDFÖRANDEPOSTEN

Efter sammanlagt tolv år i Svenska FN-förbundets styrelse har ordförande Annelie Börjesson meddelat att hon inte ställer upp för omval vid förbundets kongress i Eskilstuna den 1-2 juni.

– Jag har varit engagerad i FN-rörelsen sedan 2006 och haft tolv givande och lärorika år i förbundsstyrelsen. Att under de två senaste mandatperioderna ha fått förtroendet att leda och representera förbundet är det mest hedervärda uppdrag jag kan tänka mig, säger Börjesson.

– Jag är stolt över hur jag tillsammans med styrelsen och kansliet har navigerat genom utmanande tider med pandemi, försämrade omvärldsläge och förändrade ekonomiska förutsättningar. 2025 är en brytpunkt för den omställningsfas förbundet går igenom och då vi har kongress vart tredje år är det nu tillfälle att öppna upp för nya perspektiv och nya krafter.

Annelie Börjesson riktar samtidigt ett varmt tack till bland annat den svenska FN-rörelsen, styrelsen och förbundsstyrelsen. Hon har varit FN-förbundets ordförande sedan 2018.

Ny katastroffond stödjer flickor och kvinnor

I samarbete med FN:s befolkningsfond UNFPA startar Svenska FN-förbundet en katastroffond som ska stödja flickor och kvinnor i kriser, konflikter och katastrofer. Medlen ska gå till UNFPA:s arbete på plats i bland annat Gaza, Ukraina och Afghanistan. Fonden är öppen för gåvor och bidrag från allmänheten och företag. FN-förbundet samarbetar med UNFPA sedan 2013 och stödjer genom projekt Flicka, med hjälp av givare och medlemmar, UNFPA:s arbete i Etiopien.

Informationsmöte om FN i skolan 19 mars

Jobbar du på en skola som vill utveckla en global profil? Svenska FN-förbundet samarbetar med både grund- och gymnasieskolor och erbjuder bland annat lärarstöd, nyhetsbrev, anpassat material från FN-organ och löpande uppdateringar om aktuella FN-frågor. Tisdag den 19 mars arrangeras ett informationsmöte om FN-förbundets erbjudanden till grund- och gymnasieskolor. Mötet hålls digitalt via Teams klockan 15.00-16.00. Läs mer och anmäl dig via fn.se/kalender.

Vårens aktions- och engagemangspaket

Mångfald och inkludering är temat för FN-förbundets nya aktions- och engagemangspaket som FN-skolor och FN-föreningar kan ladda ner från fn.se. Paketet innehåller bland annat förslag på aktiviteter, affisch, faktablad och bilder som kan användas i sociala medier. Principen Leave no one behind från Agenda 2030 är central i materialet. Det kan användas vid exempelvis filmvisningar, föreläsningar och workshops och tar upp fattigdom, diskriminering och utanförskap.

▶ PÅ GÅNG.

Rättighetskämpar prisades i Stockholm

Foto: Oia Oulide

Jesper Hansén från My Right.

Foto: Oia Oulide

Mia Kinnunen och Maria Appelblom.

STOCKHOLMS FN-FÖRENING har som mångårig tradition att varje år utse organisation/er och/eller person/er som ges erkännande i form av diplom för insatser för mänskliga rättigheter (MR). Det görs i samband med högtidlighållandet av internationella dagen för mänskliga rättigheter den 10 december. Den 10 december 2023 var det 75 år sedan den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna undertecknades i FN:s generalförsamling. Föreningen ville särskilt uppmärksamma detta genom att dela ut totalt tre diplom för årets organisation, årets kämpe och årets ungdom som alla verkat för att stärka de mänskliga rättigheterna. Efter nomineringar från medlemmar och urval av FN-föreningens styrelse skedde utdelningen av diplomerna den 7 december under en middag på den vegetariska restaurangen Legumes i Stockholm.

MR-middagen inleddes med ett anförande av Jesper Hansén, generalsekreterare för MyRight som arbetar för att människor med funktionsvariation/funktionsnedsättning i låg- och medelinkomstländer ska få tillgång till sina rättigheter.

ARBETAR I TIO LÄNDER

Jesper berättade att MyRight stödjer partnerorganisationer i tio länder på fyra kontinenter, flera av dem i konflikt eller post-konflikt. Man arbetar med stöd av FN:s olika konventioner, framför allt FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Det är vanligt med bristande tillgång till hälsovård och inkluderande utbildning. Vidare finns det bland annat samband mellan funktionsnedsättning och fattigdom och kvinnor är särskilt drabbade. Personer med funktionsnedsättning

drabbas också extra hårt av krig och konflikt och av skadlig miljöpåverkan.

Efter anförandet delades diplomerna ut. Föreningen för Hörselskadade och Döva Barn med Familjer (FHDBF) erhöll diplom i kategorin organisation för sitt unika arbete för mänskliga rättigheter. Dess fokus är på döva och hörselskadades rätt till utbildning, socialt liv, meningsfull fritid och självständigt liv. Vidare kämpar FHDBF för de som har svårt att höras och synas själva, som ofta hamnar utanför i sociala sammanhang och som inte ges rätt förutsättningar. Diplomet mottogs av Sylvia Sundevall.

ÅRETS MR-KÄMPE

Diplom i kategorin årets (MR-)kämpe tilldelades Mia Kinnunen som under många år kämpat för barns rättigheter, bland annat inom ramen för föreningen Barnens hopp som genom insamlingar i Sverige hjälper barn och familjer i Ukraina. Trots den kritiska situationen i landet drog hon sig inte för att resa dit och arbeta vid det barnhem som föreningen driver i Reni utanför Odessa.

Avslutningsvis tilldelades diplom till årets ungdom Oscar Molander som är en förebild för många unga. Han har använt sitt uppdrag som ungdomsrepresentant till FN:s generalförsamling för att outröttligt och villkorslöst stärka mänskliga rättigheter. Han använder flitigt sina nätverk för att engagera andra unga för mänskliga rättigheter och för att få in Sveriges unga i FN-systemet.

■ För Stockholms FN-förening
Maria Appelblom, ordförande

Värmlands bokfestival med fokus på kärnvapen

DEN ÅRLIGA REGIONALA värmländska bokmässan hölls i november i Nöjesfabriken i Karlstad med över hundra utställare och programpunkter. Romaner mötte bygdeböcker, poesi mötte prosa och spänning fakta. Karlstad FN-förening var som vanligt utställare och delade denna gång bokbord med Svenska läkare mot kärnvapen. På FN-föreningens scenprogram talade Vendela Englund Burnett, ordförande i organisationen och själv Karlstadbo, på temat "Myter om kärnvapen" inför ett mer än fullsatt scenauditorium. Exempel på myter som hon lyfte fram är att kärnvapen har

bevarat freden, att taktiska kärnvapen är små och användbara, att länder kan ha beredskap att hantera effekterna av en bomb och att det inte går att avveckla kärnvapen. Tillsammans med Svenska Freds- och Skiljedomsföreningen har Svenska läkare mot kärnvapen nyligen släppt en delrapport om avsaknaden av insyn och transparens i Natos kärnvapenpolitik.

■ Christer Gustavsson

Vendela Englund Burnett samtalar med Sten-Åke Mollmyr.

Foto: Karlstad FN-förening

ANNELIE BÖRJESSON
ORDFÖRANDE I SVENSKA FN-FÖRBUNDET:

Tillsammans

Förra året fyllde FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna 75 år. Den första artikeln innehåller de välkända orden ”Alla människor är födda fria och lika i värde och rättigheter. De har utrustats med förnuft och samvete och bör handla gentemot varandra i en anda av gemenskap.” Detta är en utmärkt utgångspunkt för en krönika om mångfald och inkludering. De två orden förekommer ofta som begreppspar men vad innebär de egentligen och vad avses?

”Mångfald” definieras av Norstedts svenska ordbok som ”En kulturell och åsiktsmässig mångfald i samhället, en organisation”. ”Inkludering” är enligt Wikipedia ”...ett begrepp som handlar om att alla människor, oavsett deras egenskaper, ska kunna delta fullt ut i samhället”. Jag funderar på hur jag ska fånga upp detta tema och landar snabbt i en självklar och välbekant akronym: FN.

Alla vet att Förenta Nationerna är en unik organisation och den enda i sitt slag. Representanter för 193 länder kommer samman och praktiserar, genom dialog och förhandlingar, gemensamt beslutsfattande. Det sker både i den dagliga verksamheten där regeringsföreträdare möts, men även vid stora konferenser där också civilsamhället deltar. I FN sker erfarenhetsutbyte och representation för människor med olika förutsättningar på ett sätt som vi inte hittar någon annanstans.

Ett exempel är FN:s kvinnokommissons årliga möte, Commission on the Status of Women (CSW), som hålls i mars

i FN-högkvarteret i New York. Delegater från hela världen samlas och förutom regeringsföreträdare deltar civilsamhället i en omfattning som är helt fantastisk. CSW brukar ha uppemot 15 000 deltagare och alla tänkbara samhällsgrupper är representerade. För all del är män av naturliga skäl i kraftig minoritet och här finns förbättringspotential när det gäller detta forum. Att deltagarna dessutom kommer från hela världen gör att kulturell och åsiktsmässig mångfald garanteras. En konferens som CSW är alltså en plattform där vi finner mångfald och inkludering i en omfattning av sällan skadat slag, och deltagarna lyfter olika perspektiv och erfarenheter för att försöka åstadkomma förändring på allehanda områden som rör jämställdhet. Värld att nämna är devisen att ingen ska lämnas utanför – leave no one behind – som har arbetats fram i FN och utgör ett värdefullt riktmärke i många sammanhang, inte minst i Agenda 2030-arbetet.

Mångfald och inkludering är viktigt på den stora globala arenan, men även i lokal kontext på arbetsplatsen, idrottsplatsen, lekplatsen och i föreningslivet. Det är viktiga och grundläggande aspekter att ständigt arbeta med för allas välmående och för att undvika utanförskap. Mycket fint arbete sker i FN-förbundets lokalföreningar, och jag vill ta tillfället i akt ge er både en eloge och uppmuntran till att fortsätta ert engagemang.

Tillsammans är ett av mänsklighetens viktigaste ord!

Nästa nummer

...av **Världshorison** kommer ut den 29 maj och har **Framtidens FN** som tema.

Flera globala chocker – däribland miljö- och klimatkrisen, covid-19-pandemin och Ukrainakriget – har skakat om vår värld under senare år och utmanat FN och vårt internationella regelverk. Att världens länder samlas kring gemensamma mål och värden är nödvändigt och brådskande. I detta sammanhang har FN kallat till ett toppmöte om framtiden i september 2024. Mötet bygger på processen kring FN-chefens rapport *Our common agenda* och ska resultera i en aktionsplan för en effektivare världsorganisation som är bättre rustad att hantera dagens och morgondagens utmaningar.

På fn.se hittar du det senaste numret av Världshorison, utvalda artiklar ur aktuella nummer av tidningen samt ett arkiv med tidigare

Foto: UN Photo/Ley Felipe

utgåvor. Hör gärna av dig till redaktionen med synpunkter och idéer rörande tidningens innehåll. Skicka ditt mejl till varldshorison@fn.se.

POSTTIDNING B
Avsändare Svenska FN-förbundet
Box 15 115
104 65 Stockholm
Begr. eftersändning

Foto: Joel Munitz/Unsplash

FN-förbundet
UNA SWEDEN

Nyhet!

Nu har vi ett erbjudande
för grundskolor.

SLÄPP IN

VÄRLDEN I DIN SKOLA

Visste du att FN-förbundet har erbjudanden till både gymnasie- och grundskolor?
Läs mer om vår skolverksamhet och gör intresseanmälan: fn.se/skola